

KOLOSSALAIKIRJEEN KATSAUS

 orcid.org/0000-0001-6460-8734

Tämä Kolossalaiskirjeen katsaus on tehty sosioretorisella tutkimusotteella, jolla kirjettä lähestytään retoristen työkalujen avulla. Lähteinä ovat toimineet Ben Witheringtonin sosio-retorinen kommentaari ja Scullin väitöskirja. Witherington on kreikkalais-roomalaisen retoriikan erityisasiantuntija. Täydennöksenä on käytetty myös James Dunnin ja N.T.Wrightin sosiohistoriallisia kommentaareja. Niissä pyritään rekonstruoimaan Paavalin ja Kolossan sosiohistoriallista tilannetta. Valitun lähestymistavan pyrkimyksenä on ymmärtää kirjettä alkuperäisen oletetun lukijan näkökulmasta.

Tämä lyhyt katsaus Kolossalaiskirjeeseen on tutkimuksena monella tapaa hyvin rajallinen. N.T. Wrightin metanarratiivi ei ota huomioon joitain historiallis-kieliopillisia periaatteita. Samoin Ben Witheringtonin sosio-retorinen kommentaari ei ota huomioon Paavalin kouluttamattomuutta retoriikassa. Sen tähden tämä esitys yksinkertaistaa Paavalin esitystapaa eikä myöskään ota huomioon kaikkia Paavalin sivupolkuja. Myöskään en ole käsitellyt probatiota yksityiskohtaisesti. Katsauksen tarkoituksena on antaa yleiskuva Kolossalaiskirjeestä ja toimia raamattukoulun tukiaineistona. Opettajan tulisi täydentää tätä esitystä sanastotutkimuksilla ja eksegeettisillä työkaluilla.

Tämä katsaus ei seuraa ns. ”perinteistä perspektiiviä Paavaliin” (PPP). Lutherin ajoista lähtien protestantit ovat nähneet kunkin Paavalin kirjeen koostuvan kahdesta osasta: asemasta ja tilasta, tai toisin sanoen, opista ja sovelluksesta. Sosioretoriikka tai kielitiede eivät kuitenkaan tue tätä näkökulmaa. Se heijasteleekin niin Lutherin kuin hänen varhaisen edeltäjänsä Augustinuksenkin tendenssiä kärsiä syyllisestä omastatunnosta. Koska he epäilivät omaa pelastustaan he välttivät käsittelemästä Paavalin kirjeiden kristillisen elämän sovellusjaksoja yhdenpitävästi pelastusopillisten jaksojen kanssa. Tämänkaltaisella lukutavalla on taipumus pitää toisarvoisina Raamatun opetuksia liittyen etiikkaan ja käytännön elämään.

Paavalin kirjeet tulisi lukea probatio silmällä pitäen, sillä se on kirjeen tulkinnan avain. Samoin Kolossalaiskirjettä tulisi lukea sen kautta mitä Paavali esittää probatioissa eli jakeissa 1:21–23 ja sen mahdollisessa kertauksessa, jakeissa 2:6–7. Paavalin tavoite Kolossalaiskirjeelle on, että uskovat päätyisivät siirtymään pois vieraantuneisuudestaan hengelliselle elämälle hengelliseen kypsytyteen seuraamalla Kristuksen ja Paavalin roolimalleja juurtumalla Kristukseen ja eläen sen mukaisesti. Paavali myös opettaa ”Kristuksen ruumiin elämästä”, perhe-elämästä ja työelämästä. Hän ymmärtää, että hengellinen elämä alkaa ”uskovan sisältä ulospäin”. Kuitenkin, myös suunta ulkoapäin uskovan sisälle on tärkeä. Uskovan reaktiot ja proaktiivisuus ulkoisen maailman suhteen vaikuttavat myös hänen kasvuunsa kohti kypsyttä.

SISÄLLYSLUETTELO

KOLOSSALAIKIRJEEN KATSAUS	1
1. JOHDANTO	3
1.1. Paavali Jumalan edustajana	3
1.2. Timoteus kanssakirjoittajana	3
1.3. Kolossa	3
1.4. Kolossan seurakunta	3
2. EXORDIUM	4
2.1. Kolossalaiskirje 1:3-8	4
Kaavio 21: Toivosta kasvuun.	4
2.2. Esirukous kolossalaisten puolesta - Kolossalaiskirje 1:9-14	4
3. NARRATIO	5
3.1. Johdanto	5
3.2. Kristuksen ylivertaisuus	5
4. PROPOSITIO	5
4.1. Elämä ennen Kristusta ja Hänen ulkopuolellaan – Kol 1:21	5
4.2. Vieraantumisen Kristuksen elämästä – Kol 1:22-23	5
5. PROBATIO	6
5.1. 1. Väite: Kristuksen elämä (Kol 1:24-2:5)	6
5.2. 2. Väite: Elämä Kristuksessa (Kol 2:6-3:4)	6
5.3. 3. Väite: Ykseys Kristuksessa (Kol 3:5-4:6)	6
6. PERORATIO	7
6.1. Johdanto	7
6.2. Kypsymisen keinot	7
7. EPISTOLARINEN PÄÄTÖS	7
7.1. Johdanto	7
7.2. Kypsä elämä Jumalan edessä	7
KIRJALLISUUTTA LISÄLUKEMISTA VARTEN	8

1. JOHDANTO

1.1. Paavali Jumalan edustajana

Paavali ei kertaa Kolossalaiskirjeessä elämäntarinaansa, mutta esittelee itsensä neljällä tavalla: hänen tekonsa, kärsimyksensä, vaatimattomuutensa ja Jumalan edustajuutensa. Itsensä esittelyn tarkoitus oli näyttää, että kirjeen sanoma, Paavalin luonne ja hänen tekonsa ovat johdonmukaisesti yhteensopivia. Hän rakensi siltaa kolossalai- sten ja itsensä välille antaen itsensä juuri niitä tiedonmurusia, jotka auttaisivat kolossalaisia sisäistämään kirjeen sanoman.

Paavalin kärsimykset ovat malli käytöksestä, jota hän odottaa yhteisöltä. Hän itse kasvaa sinnikkäästi kohti kypsyyttä, tekee hyviä tekoja vankeudesta huolimatta ja jättää sivuun oman hyötynsä yhteisön hyväksi.

1.2. Timoteus kansakirjoittajana

Yleensä Paavali antoi kirjurilleen vain rajatun roolin kirjeen sisällön suhteen. Kolossalaiskirjeen näkökulma vaihtelee kuitenkin ensimmäisen persoonan yksikön ja monikon välillä. Samoin kirjeen tyyli eroaa Paavalin aikaisemmista kirjeistä. Sen tähden jotkut ovat väittäneet, että kirje on kirjoitettu myöhemmin vain Paavalin nimissä. Oman näkemykseni on, että se johtuu siitä, että Paavali antoi Timoteukselle merkittävämmän roolin kirjeen kirjoittamisessa. Paavali puolestaan tuo kirjeelle sisäisen yhdenmukaisuuden. Muutokset persoonapromonineissa tukee hyvin tätä näkemystä.

1.3. Kolossa

Kolossa oli roomalaisen Aasian provinssin eteläosa, joka sijaitsee nykyisen länsi-Anatolian eteläosassa (Anatolia = Vähä Aasia = nykyajan Turkki). Rooman aikana pohjoiseen, Pergamoniin menevän tien uudelleensijoitus aiheutti 15 kilometrin päässä olevan Laodikean kasvun ja puolestaan Kolossan vähittäisen alamäen (Elwell, 1988:496). Tässä vaiheessa kaupunki oli jo verrattain pieni.

1.4. Kolossan seurakunta

Seurakunnan pastorina toimi Paavalin työtoveri Epafras, joka oli Roomassa kirjoitusajankohdan maissa. Häneltä Paavali sai tietää, että kolossalaisia veti puoleensa "ihmisten perinnäis- säännöt" jota luonnehti "filosofia ja tyhjät harhat" (Bruce, 1984:17). Paavali ei ollut koskaan itse käynyt Kolossassa.

Wrightin mukaan (1986:43) Paavalin tarkoitus oli, että hänen kirjeensä luettaisiin seurakun- nassa ääneen (4:16). Se muistuttaa meitä siitä, että emme voi ymmärtää kirjeitä täysin puhtaasti henkilökohtaisesta näkökulmasta. Jokaisen kypsän kristityn velvollisuus on tietysti koetella "kaikki". Mutta kristinuskon totuus on yhteistä omaisuutta.

2. EXORDIUM

2.1. Kolossalaiskirje 1:3–8

Paavalin ymmärrys itsestään palvelija-apostolina nähdään tässä jaksossa. Hän aloittaa kirjeen *exordiumilla*. Sen ensimmäinen osa kiitoksesta on muodoltaan yksi pitkä virke, jossa Paavali kertoi kiitollisuudestaan kolossalaisia kohtaan. Witheringtonin mukaan (2007:118) "*Exordiumin tarkoitus on yleensä ilmentää puhujan eetosta niin, ettei kuulijoihin ainoastaan saada yhteyttä vaan heihin luodaan suhde ja ilmaistaan diskurssin pääasiallinen pyrkimys tai tehtävä.*" Paavali ei ollut koskaan käynyt Kolossassa ja hän tunsi henkilökohtaisesti ainoastaan joitakin seurakuntalaisia. Niinpä kirjeen alusta lähtien hänelle oli välttämätöntä luoda myönteinen yhteys ja ilmapiiri, jolla hän saavuttaisi kolossalaiset.

Exordiumin kiitos on yhteisöllinen. Verbi 'Εὐχαριστοῦμεν' on aktiivin indikatiivin ensimmäisen persoonan monikko. Monikko saattaa viitata Paavaliin ja hänen kanss kirjoittajaansa. Heidän kiitollisuutensa on sekä ehdotonta että ehdollista. Hän on yhtä kolossalaisten kanssa yhteisen uskonsa perusteella Kristukseen. Kiitollisuus viittaa kirjeen alkusanoihin, jossa hän perhe-sanastostolla kuvaa heidän ykseyttään. Ykseys ei ole kuitenkaan ainoastaan asemallista, vaan siihen liittyy vastavuoroisen rakkauden ehto. Ykseys Kristuksessa on kirjoittajien ja Kolossan seurakunnan ykseyden perusta, mutta vastavuoroinen rakkaus tekee ykseydestä syvempää, aktiivista ja toimivaa.

Exordium valmistaa lukijat ymmärtämään ja hyväksymään kirjeen opetuksen. Sen ydin on Epafraan saarnaukselle rakentuva kristillinen toivo (Wright, 1986:56). Toivo Kristuksessa on keino hedelmän kantamiseen, joka ilmenee vastavuoroisen rakkauden kautta (Kol 1:5–9).

Kaavio 21: Toivosta kasvuun.

2.2. Esirukous kolossalaisten puolesta - Kolossalaiskirje 1:9–14

Jae 1:9 alkaa ilmaisulla 'Διὰ τοῦτο', joka tarkoittaa "tämän tähden". Tätä Paavalin rukousta kolossalaisten puolesta seuraa ἵνα-lause, joka on katkelman pääajatus: edistyminen kypsyydessä. Kolossalaiset olivat uskovina uskollisia ja seurakunnassa ei ollut mainittavia ongelmia tai luopumusta. Silti siellä oli tilaa kehitykselle. Paul käsittelee kehityskohteita myöhemmin kirjeen *probatioissa*.

---

3. NARRATIO

3.1. Johdanto

Witheringtonin mukaan *narratio* (2007:128) on kertomus, tosiasioita, joilla ei ollut ainoastaan vaikutusta tuleviin perusteluihin vaan ne olivat eräässä mielessä niiden perusta (Dio Chrysostom *Oratio* 40.8–19; 41.1–6). *Narration* vaatimukset ovat, erityisesti diskurssissa jossa punnitaan eri näkökulmia, että sen tulisi olla lyhyt ja selkeä sanomatta enempää kuin mikä oli riittävää ja välttämätöntä ja että se kuvailisi ongelmaa joka on johtanut ko. diskurssiin.

3.2. Kristuksen ylivertaisuus

Jae Kol 1:15 alkaa kirjeen kerronnallisen osuuden. Paavali käytti kerrontaa kirjeissään osoittaakseen näkökohtansa merkityksellisyyden lukijoilleen. Näin on myös Kolossalaiskirjeessä. Kuitenkin Kolossalaiskirjeen kerrontaosuudessa on kiinnostavaa, ettei Paavali puhukaan siinä itsestään, vaan Kristuksesta luojana, lunastajana ja seurakunnan päänä. *Narration* sisältö antaa ymmärtää, että kristologiset harhaopit haittasivat kirjeen vastaanottajien hengellistä etenemistä.

---

4. PROPOSITIO

4.1. Elämä ennen Kristusta ja Hänen ulkopuolellaan – Kol 1:21

Lause: *”Teidätkin, jotka ennen olitte vieraantuneita ja mieleltänne hänen vihamiehiään pahoissa teoissanne”* kuvaa *proposition* taustatilannetta. Kolossalaisten aikaisempi asema Jumalan vihollisina ja heidän tilansa pahojen tekojen tekijöinä kertovat tilanteista ja tapahtumista, jotka taustoittavat pääpointtia. Heidän aikaisempi elämänsä ulkopuolella Kristuksen on pohjana kehotukselle, jossa Paavali osoittaa, että lähtökohtamme vaikuttaa vaellukseemme Kristuksessa vaikka asemamme olisikin muuttunut.

4.2. Vieraantuminen Kristuksen elämästä – Kol 1:22–23

Propositio korostaa kolossalaisten tämänhetkistä vieraantumista Kristuksen elämästä. Paavali vahvistaa, että kolossalaiset ovat asemaltaan lunastettuja ja haluaa jo nykyhetkessä esitellä heidät nuhteettomina Kristuksen edessä. Nuhteettomuus ei tarkoita, että *”Jumalan toiminta Kristuksessa ja evankeliumin vastaanotto kolossalaisten toimesta olisi automaattisesti ja välittömästi tehnyt heistä virheettömiä”* (Wright, 1986:85) vaan nuhteettomuus on kypsän uskovan tila. Paavalin kirjoituksissa ’nuhteettomuus’ on synonyymista suoraselkäisyydelle, terveydelle, hyvälle käyttäytymiselle ja oikeamielisyydelle. Nuhteettomuus Tooran suhteen tarkoittaa sitä, että henkilöllä ei ole sovittamattomia syntejä.

5. PROBATIO

5.1. 1. Väite: Kristuksen elämä (Kol 1:24–2:5)

Ensimmäisessä väitteessä esitetään, että Kristuksen ja Paavalin kärsimykset ovat hengellisen elämän roolimalleja. Paavalille elämä oli taistelua. Hän käytti usein sotilasterminologiaa ja puhui kärsimyksistä kuvaillessaan sitä mitä tarvittiin hengellisen elämän elämiseen. Niinpä uskoille annettu Kristuksen elämä on tehtävä, johon sisältyy kärsimystä (Kol 1:24) ja joka tähtää lopulliseen päämäärään (Kol 1:28) (Leach, 2010:915).

5.2. 2. Väite: Elämä Kristuksessa (Kol 2:6–3:4)

Toinen väite nousee ensimmäisestä. Kol 2:6–7 sisältää tärkeän näkökannan kristilliseen elämään. Ensiksi Paavali muistuttaa lukijoitaan, että he ovat vastaanottaneet Kristuksen. Johanneksen mukaan Kristuksen vastaanottaminen vastaa Häneen uskomista (Joh 1:12). Vastaanottaminen on eri asia kuin Kristuksen seuraaminen, joka puolestaan tarkoittaa pyrkimystä opetuslapseuteen tai hengelliseen kypsytyteen.

Paavali käyttää ilmaisua "vaeltaa" (περιπατέω) yhdistämään elämäämme ja päämääräämme (Kol 2:6). Tämä verbi on käskymuodossa, mikä merkitsee sitä, että on mahdollista olla noudattamatta hänen ohjeitaan. Kuitenkin kieltäytymisellä on vakavia seurauksia. Vaeltaminen on yleisesti käytetty vertauskuva käyttäytymisestä ja oman elämänsä suuntaamisesta. Uudessa testamentissa vaeltamista käytetään vertauskuvana osallistumisesta Kristuksen ruumiin elämään ja Hengen voimaannuttamaan nuhteettomaan käytökseen (esim. Room 8:1–17).

Kristuksessa vaeltaminen ja Kristukseen juurtuminen auttavat heitä kokemaan asemallista vapauttaan kiitollisuudenvelasta Jumalaa kohtaan, vapauttavat heidät inhimillisistä ja uskonnollisista perinteistä ja tekevät mahdolliseksi kognitiivisen uudistumisen joka johtaa hengelliseen muuttumiseen.

5.3. 3. Väite: Ykseys Kristuksessa (Kol 3:5–4:6)

---

6. PERORATIO

6.1. Johdanto

Kreikkalaisessa perinteessä *epilogos*, kuten he kutsuivat *peroratiota*, keskittyi yhteenvedon tekemiseen diskurssin ensisijaisimmista kohdista. Yleensä siihen sisältyi myös yritys herättää syvempiä tuntemuksia lukijoissa (rakkaus, viha, myötätunto, kateus), ja lopulta siinä myös painotettiin jotain kiireellistä asiaa (Witherington, 2007:197).

6.2. Kypsymisen keinot

*Peroratio*ssa Paavali saa päätökseen *propositio*ssa asetetun tavoitteen, jota perusteltiin *probatio*ssa. Ensin hän ohjaa heitä olemaan yhteydessä Jumalaan rukouksessa. Sen tulisi olla jatkuvaa, kiitollista ja evankeliumin menestykseksi. Sitten hän muistuttaa heitä käytöksestä ulkopuolisia kohtaan ja käytöksestä seurakunnassa.

---

7. EPISTOLARINEN PÄÄTÖS

7.1. Johdanto

Paavali päättää kirjeen epistolarisesti. Hän ei kertoile siinä vain niitä näitä vaan lausuu sen mikä oli kirjeen kirjoittamisen tarkoitus.

7.2. Kypsä elämä Jumalan edessä

Paavali esitteli väitteensä jakeissa Kol 1:21–23, joissa kolossalaisia kehoitettiin siirtymään vieraantumisesta Jumalaa kohtaan hengelliseen kypsyYTEEN. Paavalin työkaveri Epafra oli hänen kanssansa Roomassa ja esitti rukouksen kolossalaisten puolesta (Kol 4:12) *”että pysyisitte täydellisinä ja täysin varmoina kaikessa, mikä on Jumalan tahto”* (parempi käännös ilmaisulle 'Jumalan tahto' on 'Jumalan suunnittelema tarkoitus'). Hän tunsi seurakuntalaisensa ja hänen esirukouksensa seuraa Paavalin *proposition* ajatusta. Se on myös päätösosan pääviesti. Päätösnäissa tulee esiin, myös Paavalin ja hänen työtovereidensa kärsimykset ja uhraukset. Heidän tilanteensa muodostaa taustan Paavalin omalle päätösviestille, joka kirjeen lopetuksena on epätavallinen *”Muistakaa minun kahleitani. Armo olkoon teidän kanssanne.”*

KIRJALLISUUTTA LISÄLUKEMISTA VARTEN

Bruce, F. F. *The Epistles to the Colossians, to Philemon, and to the Ephesians*, The New International Commentary on the New Testament. Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1984.

Dunn, James D. G. *The Epistles to the Colossians and Philemon: A Commentary on the Greek Text*, New International Greek Testament Commentary. Grand Rapids, MI; Carlisle: William B. Eerdmans Publishing; Paternoster Press, 1996.

Elwell Walter A. and Barry J. Beitzel, "Colossae," *Baker Encyclopedia of the Bible*. Grand Rapids, MI: Baker Book House, 1988.

Leach, Shawn R., "The Epistle of Paul the Apostle to the Colossians," in *The Grace New Testament Commentary*, ed. Robert N. Wilkin. Denton, TX: Grace Evangelical Society, 2010.

Witherington III, Ben, *The Letters to Philemon, the Colossians, and the Ephesians: A Socio-Rhetorical Commentary on the Captivity Epistles*. Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 2007.

Wright, N. T. *Colossians and Philemon: An Introduction and Commentary*, vol. 12, *Tyndale New Testament Commentaries*. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1986.